ՄԵԾ ՅՈՐԵԼԵԱՆԻ ՀԱՆԴԵՍՆԵՐԸ

❋❋❋

ՍԱՔՐԻ ԳԻՒՂԻ ՄԷՋ

Կիրակի օր Մաքրիգիւղի հայութիւնը ապրեցաւ փառքի և պարծանքի օրերէն մէկը։ Թաղին ընթերամ բազմութիւնը լեցուած էր Տաճաւան վարժարանի մէկ մեծ սրահը, մասաւորապէս հարար հոգի։

Հեռագնետ հասան բանասիրներ, Ակնունի, Տիկրան Զէկոյեան, Լեւոն Խաչատեան և ուրիշներ։ Ակնունի պատկերացուց հայ կեանքն ու շարժումը պատմականօրէն և ի մէջ այլոց ըսաւ.—«Քարալլ կըսէր մի օր, թէ աւելի լաւ է կորսնցնել մի ամրոյց Հոկտասան քան Շէյքսպիր մը»։ Առաջնորդը այս խօսքին կը հաստատեցնէր Եաւ. Հայ միաբը։ Ցերեկակց հնչեցնորդը գերդ գարձ շարժումը, որուն մէկ ցոլարանը ընդունեց ժամանակակից շարժումները։ Ապա խօսեցաւ Տիար Գասպարեան, Բրսի. Ճէհիկեանի բացակայութեան պատճառաւ, և ծանրացաւ հայ գաստիարակութեան բարելաւման վրայ։ Բնական ձեւակերպութիւնք կը կատարէին Մաքրիգիւղի մեծուական Տեսուչ Մարգարեան Էֆէնտի ղողմէ, որ նոյնպէս հայերէն և Թուրքերէն կրնար հարար հանդէսը, զոր պատուած էր նաև Թաղին գայմագամը։ Ենովք Շահէն արտասանեց Աշտարեանի «Յարգանք քեզի»։ Ժողովուրդը դեռ չէ դադարեցեր կարմիր դրգանութեամբ։

Բեմ բարձրացաւ յայտնի բանասեղծ Լեւոն Խաչատեան, որ հայ լեզուի գրականքը ընելու պահուն լիներ Թաֆայէլ Նկարիչը այսպէս.— «Վարիկանի պալատին մէջ կայ Թաֆայէլի գլուխ գործոց մէկ նկարը, Աթէնքի դրպրոցը, հոն է Հոմերոս, կ'ըլլ ու այագուրկ։ Ոտիմիներուն հետ դէմ առ դէմ, հոն է Հոմերոս։ Ինչ ինչ ժամանակակից քերթողներ՝ Սաֆո, Պինդար և Եւրիպիդէս, և ահա Պլատոնն ու Արիստոտէլը, և կարձանագի Սոկրատը, դրան վրայ կանգներ է նկարիչ Թաֆայէլ, ոմ պիտի նկարէ և ստեղծագործէ Արարատեան դպրոցը,—Մեսրոպ, անոր մօտ բազմելով Նարեկացին, անդունդներէն ակախեալ արշալոյսը, ինչպէս կ'ըսէ Զօպանեան, յետոյ Թարգմանիչները և մայր դրան վրայ՝ Բագրատունին ու Պիլտանը.—անա Արարատեան դպրոցը։ Թաֆայէլի հետ դէմ առ դէմ»։ Երիտասարդ բանասէրը յետոյ արտասանեց իր ինքնագիր մէկ քերթուածը, տիրային ու խորունկ արտասանութեամբ։ Տիկրան Զէկոյեան պատմական դիմերով պատկերացուց հայ միաբը, և յիշեց զրի ու տպագրութեան դիւցազներ։ Զէկոյեան, խանդավառօրէն ոգեկոչեց զրիչի վարդեական ջարգարտներու անուններ։ Հանդէսը փակեց Ասլանեան Դէսրդ վրդ։ Իսկապէս գնահատելի են Թարգմանական Ճանձնաժողովին և վարժարանի հոգաբարձութեան ջանքերը։ Ապահեցան փոնտի ինչպատ տիրուն քառեր ու գրքեր։ Ժողովուրդը հպարտ էր իր մեկնումին առեն։

ՊԱՏԵՐ ԳԻՒՂԻ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Յարեկուան հանդէսը վերջացաւ ժամը 5ուկէսին (Ը. Ե.)։ Ամբողջ հայ հասարակութիւնը արդէն ոտքի վրայ է ու պատրաստ այդ ժամուն իսկ գիշերուան հանդէսին։ Ամէն կողմ զրաչարդուած է լուսաարդուած է։ Ժամը իններն հանդէսը կը սկսի Մանկապարէզի սաներ ու սաներուհիներ Մեսրոպեան տասերորդ թուականը կը պարեն ու կ'երգեն, այսպէս իրարու եռեւեռ կ'արտասանեն, կ'երգեն, կը պարեն բոլորն ալ, նուիրուած Սահակի և Մեսրոպի։ Ճանկարժ, մանր կ'ինչէ և Սահակի ու Մեսրոպի լուսանկարները խորհրդաւորելն կ'ուրուագծուին սպիտակ սաւանին վրայ։ Անվերջ ծափեր։

Լուսիեան մը մէջ օր. Նուարդ Պաշմաչեան կը կարդայ մեր զգայուն զրագիտուհին՝ Տիկին Եւիմի Աւետիսեանի մէկ գրուածքը (զոր հրատարակած ենք մեր Ա. էջին մէջ) օրուան տարիով։ Որ ապատորութիւն մը կը ծանանի վրայ։ Այս գեղեցիկ տիրութիւնէն վերջ Օր. Ռոզալի Ճանօթ երգչուհին կ'երգէ հրաչալիօրէն «Ո՛հ, իւր անուշը» և «Յամբ որոտանքը վերնայ, յստակ ու լանկուցիչ ձեւերով։ Սրանք «կեցցէ»ներով կը զրդի։ Ասոր ալ կը յաջորդէ հայկական պար մը՝ Թամկաս պզտիներու կողմէ, ինչ հրաշալի է հայկական պարը, բոլորը պահ մը կը փոխադրուին հոն՝ Հայաստան՝ որտեղ երգնիներէ այս պահուն գեղանութեան սարուռ մը կը քալէ։ Գիրական ասոր ալ ոգեկոչեցաւ։ Ապա գեղանի ձեւերով կը գ